

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

1. Το σύστημα ανάδειξης της διεύθυνσης των μεγάλων δικαστηρίων της ουσίας πρέπει να μεταβληθεί. Η εκλογή μεταξύ των μελών του δικαστηρίου, και μάλιστα ανεξάρτητα από την αρχαιότητα των υποψηφίων, έχει αποτύχει. Ψηφοθηρία, ομαδοποιήσεις, κομματισμός, εύνοιες, ανίερές συμμαχίες είναι μερικά μόνο από τα συμπτώματα και αυτά υπονομεύουν όχι μόνο την προσωπική ανεξαρτησία και τη νομιμότητα αλλά και την απόδοση και αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης, ιδίως στα μεγάλα κέντρα. Μπορεί είτε να επαναφερθεί το προηγούμενο σύστημα (ορισμού των προϊσταμένων από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο - ΑΔΣ ή από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου) είτε να θεσπιστεί ένα ενδιάμεσο, δημοκρατικό σύστημα, εκλογής αλλά με περιορισμό των εκλογίμων μεταξύ των αρχαιοτέρων και με καθιέρωση προσόντων, κωλυμάτων και λόγων έκπτωσης. Μόνο έτσι θα περιοριστεί η χρησιμοποίηση αήθων μεθόδων και η επιλογή ακατάλληλων προσώπων. Επίσης να καταργηθούν οι διατάξεις που προβλέπουν προνόμια των εκλεγέντων, για να εκλείψουν τα ιδιοτελή κίνητρα.

2. Να ενισχυθεί το κύρος και η αποτελεσματικότητα του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (ΑΔΣ). Ιδίως να θεσπιστεί ρητά η υποχρέωση του Υπουργείου να εκτελεί αμέσως και απροφασίστως τις αποφάσεις του. Διαφορετικά ενιδχύεται η ευνοιοκρατία και ο κομματισμός διότι δεν είναι λίγοι αυτοί που καταφεύγουν στο Υπουργείο, είτε οι ίδιοι είτε μέσω των συνδικαλιστικών Ενώσεων, επιδιώκοντας την αναβολή ή ματαίωση των αποφάσεων του ΑΔΣ. Η τακτική αυτή δημιουργεί τριβές, προάγει δε τις υπεκφυγές και τις αθέμιτες εξαρτήσεις, επιπλέον δε αποδυναμώνει το ΑΔΣ, με αποτελέσματα διαλυτικά για τη Δικαιοσύνη και την αποτελεσματικότητά της.

ΝΑΙ
?
3. Να πάψει η ανάθεση σε δικαστικούς λειτουργούς εν ενεργεία διοικητικών ~~καθηκόντων~~, εκτός από τη συμμετοχή τους σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ΑΔΣ. Η απασχόλησή τους σε ξένα προς το δικαιοδοτικό έργο καθήκοντα, τους αποσπά από την εργασία τους και περιορίζει σημαντικά την απόδοσή τους.

ΝΑΙ
4. Να καθιερωθεί ότι πριν από οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση θεμάτων που ανάγονται στην προσωπική ή υπηρεσιακή κατάσταση δικαστικών λειτουργών ή στην οργάνωση δικαστικών υπηρεσιών ή σε δικονομικές τροποποιήσεις θα ζητείται η γνώμη (απλή γνωμοδότηση) της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου. Τα τελευταία χρόνια έγιναν μερικές ατυχέστατες νομοθετικές ρυθμίσεις που θα είχαν αποτραπεί αν είχε ζητηθεί η γνώμη αυτή. Επιπλέον είναι απαράδεκτο στην εποχή μας να ζητείται η γνώμη και του τελευταίου συνδικαλιστικού φορέα και να αγνοείται το κατ'εξοχήν αρμόδιο θεσμικό όργανο της Δικαιοσύνης. Μια τέτοια γνώμη συχνά θα μπορεί να χρησιμεύσει και ως αντίβαρο στις απαιτήσεις των συνδικαλιστών. Έτσι θα προφυλάσσεται η Δικαιοσύνη από διαλυτικές επιρροές.

ΝΑΙ
5. Τα όργανα της Επιθεώρησης να διορίζονται από το ΑΔΣ και να απολαμβάνουν της εμπιστοσύνης του, να αναφέρονται δε σ' αυτό. Η αποδυνάμωση της Επιθεώρησης με διαδοχικές ατυχείς νομοθετικές επεμβάσεις έβλαψε τη Δικαιοσύνη και μείωσε την αποτελεσματικότητά της. Τα φαινόμενα των αλλεπάλληλων αναβολών, ανεπίτρεπτων καθυστερήσεων, καταταλαιπώρησης διαδικίων κ.λπ. θα μπορούσαν να περιοριστούν με την ενεργοποίηση της Επιθεώρησης.

?
6. Να αποκτήσει η Δικαιοσύνη δικά της κονδύλια, που θα εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό ύστερα από απλή γνώμη του ΑΔΣ. Τα κονδύλια αυτά θα διαχειρίζονται, ως διατάκτες, όργανα δικαστικά, υπό την εποπτεία του ΑΔΣ, το οποίο θα λογοδοτεί κατ'έτος στη Βουλή ή σε άλλο φορέα. Αυτό έχει καθιερωθεί για πολλούς

φορείς κρατικής εξουσίας. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα η Βουλή. Το σύστημα αυτό είναι καθιερωμένο σε όλα σχεδόν τα σύγχρονα δημοκρατικά κράτη. Διαφορετικά ανεξαρτησία δεν υπάρχει !

ΝΑΙ 7. Να ιδρυθούν περιφερειακά πρωτοδικεία στην Αττική, ώστε να αποσυμφορηθεί το Πρωτοδικείο Αθηνών. Το μέτρο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί σταδιακά (λ.χ. σε μια 5ετία), ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις και οι αντιδράσεις, που πάντως θα είναι παροδικές. Η ρύθμιση αυτή θα έχει σημαντικές ευεργετικές επιπτώσεις (κοινωνικές, οικονομικές, κυκλοφοριακές και, βεβαίως, οργανωτικές για τη Δικαιοσύνη).

ΝΑΙ 8. Πολλά ειρηνοδικεία έχουν ελάχιστη κίνηση (έως και 20 αποφάσεις το χρόνο !). Χρησιμοποιούν ως αναπαυτήρια. Συνήθως παραμένουν κλειστά ! Το κόστος είναι τεράστιο. Το ένα τρίτο των ειρηνοδικείων μπορεί να καταργηθεί αμέσως, χωρίς πρόβλημα απορρόφησης ειρηνοδικών. Με τα σημερινά μέσα συγκοινωνίας επιβάλλεται η σύμπτυξη ειρηνοδικείων, η οποία θα συντελέσει στην απόδοσή τους.

ΝΑΙ 7. Χωροταξική μελέτη θα δείξει πολλές δυσλειτουργίες και δυνατότητες ορθολογικότερης οργάνωσης και στελέχωσης (συγχωνεύσεις, μεταβολές περιφέρειας, μεταβατικές έδρες κ.λπ.). Πάντως σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να συσταθούν νέα δικαστήρια, ούτε πρωτοδικεία ούτε, πολύ περισσότερο, εφετεία. Επίσης θα ήταν μεγάλο λάθος η περαιτέρω αύξηση του αριθμού των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου. Τέτοιες ρυθμίσεις υποβαθμίζουν τους θεσμούς, προάγουν δε τον καιροσκοπισμό.

ΝΑΙ 8. Ο αριθμός των δικαστών (οργανικών θέσεων) είναι επαρκής. Κάθε αύξηση θα οδηγήσει σε περαιτέρω χαλάρωση ! Αυτό που απαιτείται είναι αφενός η ορθολογικότερη κατανομή, μεταξύ των βαθμών και των δικαστηρίων (λιγότεροι Πρόεδροι ! - η πρόσφατη μεγάλη αύξηση του αριθμού τους δημιούργησε σημαντικότερα προβλήματα)

και αφετέρου η ενεργοποίηση του θεσμού της εξώδικης επίλυσης των διαφορών και άλλα δικονομικά μέτρα που θα περιορίσουν τον αριθμό των υποθέσεων και τη διάρκεια των δικών (καταπολέμηση της φιλοδικίας - βλ. κατωτέρω υπό 12). Κάθε αύξηση του αριθμού τροφοδοτεί τη φιλοδικία. Απαιτούνται μέτρα εκσυγχρονισμού, όχι αυτοδιόγκωσης των κρατικών υπηρεσιών.

ΝΑΙ 9. Να απαγορευθεί νομοθετικά η μετάθεση των πρωτοβάθμιων δικαστών, με αίτησή τους, πριν παρέλθει τουλάχιστον διετία (ή έστω 18 μήνες) από την τοποθέτηση ή την τελευταία μετάθεσή τους και την ανάληψη υπηρεσίας εκεί όπου τοποθετήθηκαν. Μόνο έτσι θα περιοριστεί ο ανεμοστρόβιλος των μεταθέσεων, που αποδιοργανώνει τα δικαστήρια και προκαλεί δικαιολογημένες διαμαρτυρίες των επαρχιακών δικηγορικών Συλλόγων.

7 10. Να επανέλθει το σύστημα της χορήγησης μισθολογικών αυξήσεων μόνο με απόφαση του ΑΔΣ. Διαφορετικά ορισμένοι αισθάνονται στο απυρόβλητο κατά το πολυετές χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δύο προαγωγικών κρίσεων. Η αυτόματη χορήγηση των μισθολογικών αυξήσεων έχει εξισώσει τους κακούς με τους καλούς.

ΝΑΙ 11. Να οριστεί ότι με πράξη δικαστικού οργάνου θα περικόπτονται αναλογικώς οι αποδοχές όσων δεν έχουν την αναμενόμενη εύλογη απόδοση. Δεδομένου ότι οι δικαστικοί λειτουργοί δεν έχουν ωράριο, η απόδοσή τους αποτελεί το μοναδικό κριτήριο αν και πόσο εργάζονται. Και αν δεν εργάζονται ικανοποιητικά, πρέπει να περικόπτονται αντίστοιχα οι αποδοχές τους. Το μέτρο ισχύει και σήμερα αλλ' η ατελής ρύθμισή του το καθιστά δυσεφάρμοστο και έχει περιπέσει σε αχρησία. Η περικοπή θα είναι ανεξάρτητη από υπαιτιότητα. Η σημερινή επίκληση άπειρων ευρηματικών δικαιολογιών για τις καθυστερήσεις και την ανεπαρκέστατη απόδοση, με τις οποίες ορισμένοι δικαστές επιρρίπτουν, κατ' ουσίαν, τις προσωπικές τους δυσκολίες (πραγματικές ή φανταστικές) στους δικαζομέ-

νους, πρέπει να σταματήσει ! Παράλληλα θα διατηρηθεί η πειθαρχική ευθύνη για τις περιπτώσεις υπαίτιας καθυστέρησης ή ολιγωρίας.

ΝΑ 1 12. Δικονομικά μέτρα που αποσκοπούν στον περιορισμό των δικών και της διάρκειας των διαδικασιών, ώστε να ουσιαστικοποιηθεί, επιτέλους, η παροχή έννομης προστασίας, να εκλογικευθεί η ανάλωση δικαστικής ενέργειας και να επιταχυνθεί η απονομή της Δικαιοσύνης :

1) Περιορισμός των πλεοναστικών ένδικων μέσων, που ασκούνται από τους ενδιαφερομένους καταχρηστικά. Ειδικότερα :

ΝΑ 1 - Πολιτικές υποθέσεις : Να τεθεί φραγμός στην άσκηση έφεσης, με κριτήριο το επιδιωκόμενο όφελος (αξία που εξαρτάται από την ευδοκίμησή της - λ.χ. 500.000 δρχ.). Στις αιτήσεις αναίρεσης να εισαχθεί το ισχύον σε αρκετές ευρωπαϊκές νομοθεσίες σύστημα φιλτραρίσματος, δηλ. να μην εισάγονται προς συζήτηση, αν το τριμελές εμβούλιο αναστολών του άρθρου 565 παρ.2 ΚΠολΔ κρίνει ομόφωνα, με συνοπτική πράξη του, ότι η αίτηση είναι απαράδεκτη, αόριστη, εκδήλως αβάσιμη κ.λπ. Στην περίπτωση αυτή ο αναιρεσείων θα μπορεί να επιμείνει στη συζήτηση της αίτησής του μόνο καταβάλλοντας παράβολο 500.000 δρχ., το οποίο θα καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου, εκτός αν η αίτηση ευδοκιμήσει, και

- Ποινικές υποθέσεις : να καταργηθεί η αίτηση αναίρεσης κατά βουλευμάτων από τον κατηγορούμενο.

ΝΑ 1 2) Εφαρμογή του θεσμοθετημένου μεν αλλ' από ετών υπό αναστολή εφαρμογής θεσμού της << εξώδικης επίλυσης περιουσιακών διαφορών >>. Με την εφαρμογή του αφενός πολλές και οι σοβαρότερες ιδιωτικές διαφορές θα επιλύονται ταχύτερα και ευστοχότερα μεταξύ των άμεσα ενδιαφερομένων, χωρίς ανάμιξη δικαστή, και αφετέρου θα αποσυμφορηθούν τα πινάκια των δικαστηρίων και θα καταστεί έτσι εφικτή η εγκαίρως εκδίκαση των λοιπών υποθέσεων.

ΝΑΙ 3) Γενίκευση της διαδικασίας του άρθρου 270 ΚΠολΔ (συνδ.341) δηλ. διεξαγωγή των αποδείξεων αμέσως, στο ακροατήριο, χωρίς να προηγείται η έκδοση προδικαστικής απόφασης. Η εφαρμογή του μέτρου αυτού προϋποθέτει την επίλυση ορισμένων πρακτικών ζητημάτων (εξασφάλιση επαρκών ακροατηρίων , πρόσληψη γραμματέων, σύστημα ηχοληπτικής ή ηλεκτρονικής καταγραφής των μαρτυρικών καταθέσεων κ.λπ.).

ΝΑΙ 4) Κατάργηση των διατάξεων που ευνοούν ή επιτρέπουν τις αναβολές ή που καθιερώνουν αναχρονιστικά απαράδεκτα. Κατάργηση διαφορών παρελκυστικών διατάξεων, όπως η δέμηνη προθεσμία που πρέπει να διαρρεύσει πριν από την εκτέλεση εξωστικών << διαταγών >> Η προθεσμία αυτή αχρηστεύει την καθιερωθείσα << διαταγή απόδοσης του μισθίου >>. Επιβάλλεται να αποκατασταθεί το κείμενο όπως είχε διατυπωθεί στο αρχικό σχέδιο, ώστε οι συστηματικοί κακοπληρωτές να αντιμετωπιστούν και οι σχετικές δίκες θα επιταχυνθούν. Παράλληλα θα αποδεσμευθούν οι δικαστές που σήμερα αναλίσκονται στην εκδίκαση διαφορών απόδοσης μισθίου κατ' αντιδικίαν επειδή οι ενδιαφερόμενοι αποφεύγουν τη διαδικασία της << διαταγής απόδοσης του μισθίου >> λόγω ακριβώς του διμήνου !

ΝΑΙ 5) Εσυγχρονισμός πτωχευτικής νομοθεσίας.

ΝΑΙ 6) Εγκαθάρτιση του δικαίου της αναγκαστικής εκτέλεσης από αναχρονιστικές διατάξεις, εναρμόνιση όπου αυτό είναι επικτό, του ΚΕΔΕ και της εκτέλεσης βάσει των διατάξεων περί ανων. εταιριών προς τις ρυθμίσεις του ΚΠολΔ.

ΝΑΙ 7) Ο ρ γ α ν ω τ ι κ ή και τ ε χ ν ι κ ή υποστήριξη της προανάλυσης και της κύριας ανάκρισης. Περιορισμός << κακουργηματικών >> πράξεων. Θεσμοθέ-

ΝΑΙ
τηση και οργάνωση << δικαστικής αστυνομίας >>. Εισαγωγή, στα μεγάλα δικαστήρια, ποινικών αποκλειστικά συνθέσεων (ποινικών τμημάτων), στα οποία όλοι οι δικαστές θα υπηρετούν κατ' αποκλειστικότητα επί διετία ή τριετία).

(8) Ηλεκτρονική καταγραφή μαρτυρικών καταθέσεων. Μηχανοργάνωση.

Εκπαίδευση και επιμόρφωση δικαστών :

Το πρώτιστο σε σημασία και αποτελεσματικότητα μέτρο για την καλύτερη απόδοση της ελληνικής Δικαιοσύνης είναι η ποιοτική βελτίωση των δικαστών, με την κατάλληλη επιλογή και συστηματική επί διετία προετοιμασία τους στην Εθνική Σχολή Δικαστών. Η λειτουργία της επιβάλλεται να διαφυλαχθεί και να εντατικοποιηθεί. Μόνο μέσω της Σχολής μπορούμε να προσδοκούμε την ουσιαστική ανάβαθμιση της Δικαιοσύνης στον τόπο μας. Η διεύθυνσή της Σχολής πρέπει να επιφυλαχθεί αποκλειστικά σε δικαστές, επιλεγόμενους από τα οικεία Ανώτατα Δικαστικά Συμβούλια, τα οποία και θα εποπτεύουν τη λειτουργία της. Κάθε ανάμιξη της Διοίκησης πρέπει να αποκλειστεί, ώστε να αποτραπούν τυχόν επεμβάσεις ή ατυχείς επιλογές, με αδιαφανή και ενίοτε κομματικά κριτήρια, διότι με αυτές υπονομεύεται η λειτουργία της Σχολής και, συνεπώς, η όλη προσπάθεια εκσυγχρονισμού της Δικαιοσύνης.

Παράλληλα πρέπει να οργανωθεί και να λειτουργήσει πραγματικά και συστηματικά η επιμόρφωση των δικαστών που ήδη υπηρετούν.